
De ouderbijdrage voor studenten

Opdrachtgever

Interstedelijk Studenten Overleg

Definitief rapport/2020

Colofon

Rapportnummer

2020/definitief

Datum

12 februari 2020

Opdrachtgever

Interstedelijk Studenten Overleg

Auteurs

Wietse van Engeland

Gwendolyn van Straaten

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld

Inleiding

Achtergrond van het onderzoek

Het Interstedelijk Studenten Overleg (ISO) heeft I&O Research gevraagd een onderzoek te doen naar de inkomstenbronnen van studenten. In het bijzonder heeft u aangegeven te willen weten welke rol de ouderbijdrage voor studenten speelt naar het verzamelinkomen van de ouders.

Studenten in het hoger onderwijs ontvangen sinds 2015/2016 niet langer de basisbeurs als onderdeel van de studiefinanciering. De aanvullende studiebeurs bestaat daarnaast om studenten van minder welgestelde ouders bijstand te verlenen. De overheid veronderstelt hierbij dat ouders doorgaans hun eigen studerende kinderen financieel bijstaan. Het ISO wil inzichtelijk maken of ouders inderdaad aan deze veronderstelling voldoen.

In opdracht van het Interstedelijk Studenten Overleg heeft I&O Research een onderzoek uitgevoerd om inzicht te krijgen in de inkomenspositie van studenten. Hierbij zijn vragen over aan ouders van studerende kinderen gesteld, over hun inkomen, de inkomenspositie van hun kinderen en in wat voor mate ouders hun kinderen financieel steunen. Hierbij gaat het dus om het beeld dat ouders van de inkomenspositie van hun studerende kinderen hebben, of zij bijdragen aan het inkomen van hun kinderen en welke voorwaarden zij daar aan stellen.

In het rapport wordt de uitsplitsing naar het inkomen van de ouders gemaakt. Wanneer er andere significante verschillen zijn, bijvoorbeeld naar soort onderwijs, dan worden deze benoemd in de tekst. Wanneer de cijfers op basis van een deelgroep zijn (bijvoorbeeld alleen ouders van thuiswonende studenten) is dit aangegeven.

938 Ouders van studerende kinderen hebben deelgenomen aan dit onderzoek.

Studentenonderzoek

Uitvoering van het onderzoek

Onderzoek onder ouders

Het onderzoek is uitgevoerd in het I&O Research Panel. Het veldwerk liep van 19 december 2019 tot en met 7 januari 2020. Leden van het I&O Research Panel zijn benaderd voor een onderzoek naar inkomenspositie van studerende kinderen en studiefinanciering. Alleen Nederlanders die studerende kinderen hebben namen deel aan het onderzoek. Zowel ouders van HBO-studenten als ouders van WO-studenten namen deel:

Opleiding van studerende kind:	Aantal	
HBO-bachelor	333	38%
HBO-master	80	9%
WO-bachelor	232	27%
WO-master	174	20%
Anders	54	6%
Totaal	873	100%

Gezamenlijk inkomen ouders:	Aantal	
Tot € 31.000	98	11%
€ 31.000 – 49.000	194	22%
€ 49.000 – 69.000	275	32%
€ 69.000 – 100.000	175	20%
Meer dan €100.000	131	15%
Totaal	873	100%

Bronnen van inkomsten

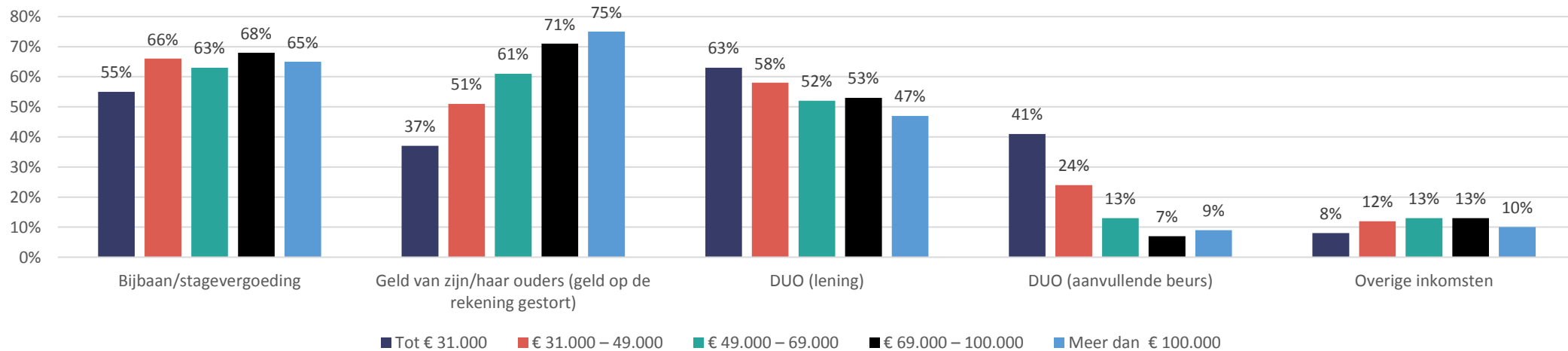
Een bijbaan of stagevergoeding (65%) of geld van ouders (61%) zijn het vaakst bronnen van inkomsten van studenten. Het inkomen van de ouders is van invloed op de bronnen van inkomsten: van de ouders met een gezamenlijk inkomen tot 31.000 euro zegt bijvoorbeeld 37 procent geld op de rekening van hun kind te storten, terwijl 75 procent van de ouders met een gezamenlijk inkomen van meer dan 100.000 geld op de rekening van hun kind stort.

Studenten met ouders met een lager inkomen lenen vaker via DUO en hebben vaker een aanvullende beurs als bron van inkomsten.

Verschillen
 Naast het inkomen zijn andere kenmerken ook van belang. Studenten die op zichzelf wonen krijgen vaker geld op hun rekening gestort (66%) dan thuiswonende studenten (51%). Op zichzelf wonende studenten lenen ook vaker (67%) dan thuiswonende studenten (33%).

Studenten die een universitaire opleiding volgen krijgen ook vaker geld op hun rekening gestort: driekwart van de ouders met een kind dat een bachelor op WO-niveau volgt en twee derde van de ouders met een kind dat een master op WO-niveau volgt zeggen geld te storten.

Figuur 1
 Uit welke bronnen ontvangt uw kind inkomen?

Bijdrage van ouders

Studenten hebben dus inkomsten uit verschillende bronnen. Nu richten we ons op een specifieke bron, namelijk het inkomen of bijdrage die studenten van hun ouders ontvangen.

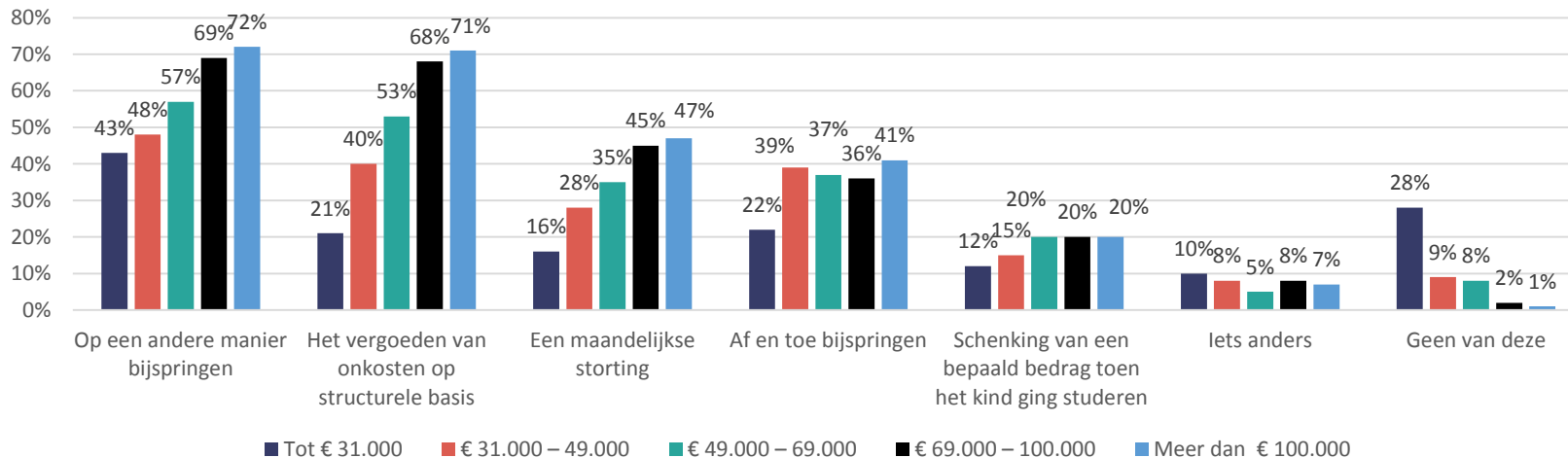
Naarmate het inkomen van ouders toeneemt, zeggen ouders bijvoorbeeld vaker onkosten te vergoeden, maandelijks geld te storen of op een andere manier bij te springen. Ouders met een inkomen tot 31.000 zeggen vaker hun studerende kind *niet* te ondersteunen dan andere ouders.

Andere dingen die worden genoemd zijn met name:

- Verzekeringen betalen
- Een jaarlijkse schenking
- Het betalen van ziekte- of zorgkosten

Op een andere manier bijspringen betekent bijvoorbeeld dat de ouders trakteren, op vakantie alles betalen of kleding betalen van de student.
Onder het vergoeden van onkosten op structurele basis valt onder andere het betalen van huisvesting of collegegeld door de ouders van de student.
Een maandelijks storting betekent dat de ouders geld overmaken op de rekening van de student.
Af en toe bijspringen houdt in dat ouders incidenteel bijspringen, bijvoorbeeld wanneer de student aan het einde van de maand tekort komt of het eigen risico van de zorgverzekering moet betalen.
Schenking van een bepaald bedrag toen het kind ging studeren betekent dat de ouders een bedrag, gespaard voordat de student ging studeren, schenken aan de student.

Figuur 2
Ondersteunt u uw kind wel eens, en zo ja, op welke manier?

Incidenteel bijspringen
Tussen ouders van thuis- en op zichzelf wonende studenten zien we geen verschil in hoe vaak ze hun kind wel eens ondersteunen. Behalve wanneer het over af en toe bijspringen gaat: ouders van op zichzelf wonende studenten zeggen vaker hun kind incidenteel te ondersteunen (om bijvoorbeeld het kind het einde van de maand financieel te laten halen of om het eigen risico te vergoeden) (41%) dan ouders van thuiswonende studenten (29%).

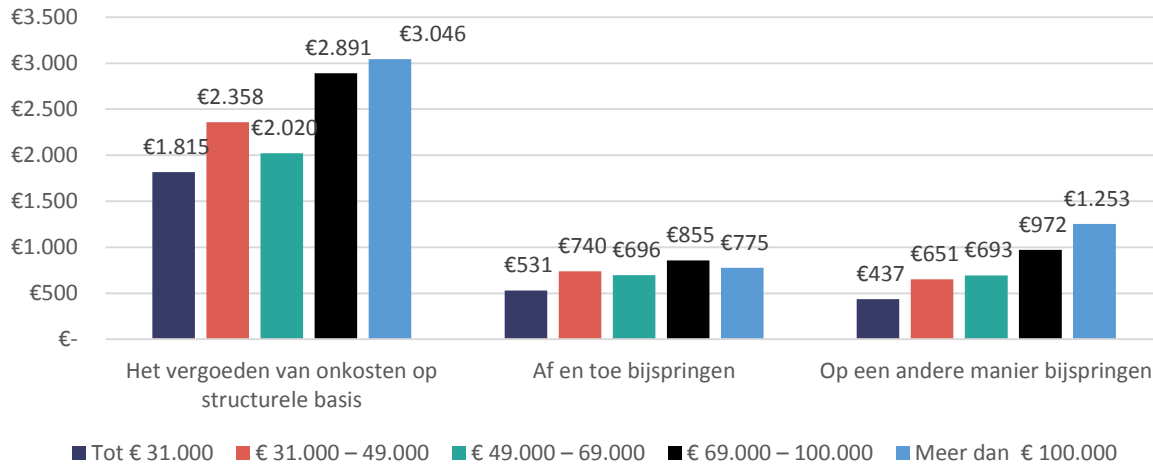

Hoogte van de bijdrage

Naast verschillen in de frequentie waarin ouders hun studerende kinderen wel eens ondersteunen kunnen er ook verschillen zijn in de mate waarin zij dat doen.

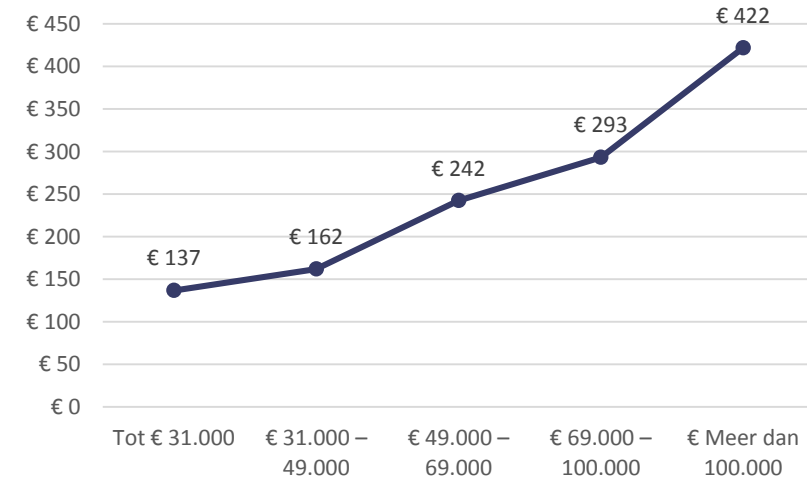
Ouders met een inkomen tot 31.000 euro die wel eens onkosten van hun kinderen vergoeden besteden daar gemiddeld 1.815 euro per jaar aan. Ouders met een gezamenlijk inkomen van boven de 100.000 euro per jaar zeggen gemiddeld 3.046 euro per jaar aan het vergoeden van onkosten te besteden. Ook bij andere manieren van bijspringen (door bijvoorbeeld te trakteren, op vakantie alles te betalen of kleding te betalen) neemt het gemiddelde bedrag dat ouders aan hun kind besteden toe naarmate hun gezamenlijke inkomen hoger is.

Figuur 3
Kunt u aangeven hoeveel dat (ongeveer) is? (euro per jaar) (basis: ouders die een bijdrage leveren)

Naarmate ouders meer te besteden hebben zeggen ze vaker hun studerende kind te steunen door maandelijks een bedrag over te maken. Inkomen heeft niet alleen invloed op de mate waarin ouders een bedrag overmaken, maar ook op de hoogte van dat bedrag (figuur 4).

Figuur 4
Kunt u aangeven hoeveel dat (ongeveer) is? (gemiddeld aantal euro per maand) (basis: ouders die een bijdrage leveren)

Structurele en incidentele bijdrage

Wanneer de verschillende manieren van bijdragen samengenomen worden kunnen we de bijdragen van ouders onderverdelen in incidentele en structurele bijdragen. In figuur 5 is het aandeel van de ouders dat structureel of incidenteel bijdraagt weergegeven.

Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar:

- Het aandeel dat zegt structureel bij te dragen
- Het aandeel dat zegt incidenteel bij te dragen
- Het aandeel dat zowel structureel als incidenteel bijdraagt
- Het aandeel van de ouders dat niet bijdraagt aan het inkomen van de student

Het grootste deel van de ouders zegt op een incidentele manier hun kind wel eens te steunen. Naarmate het inkomen van de ouders hoger wordt, steunen ouders hun kinderen vaker op een structurele manier.

Structurele bijdragen zijn:

- *het vergoeden van onkosten op structurele basis* valt onder andere het betalen van huisvesting of collegegeld door de ouders van de student.
- *Een maandelijkse storting doen*, de ouders maken geld over op de rekening van de student.

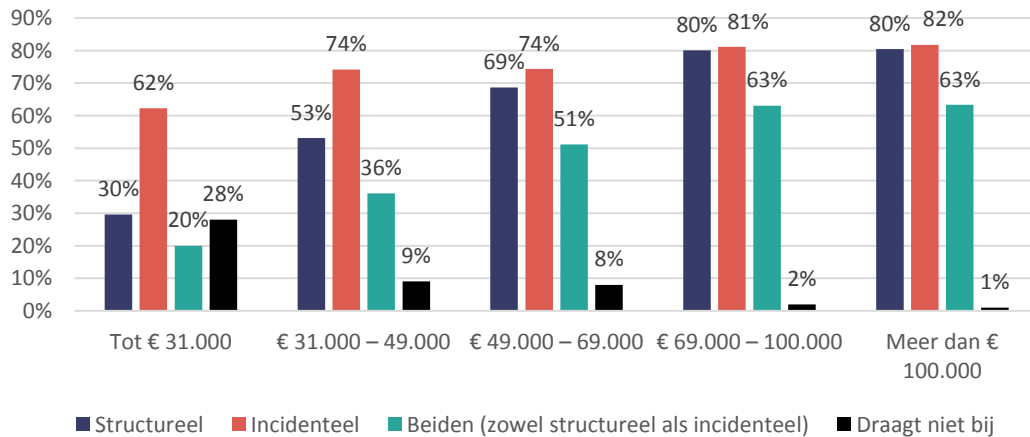
Incidentele bijdragen zijn:

- *Op een andere manier bijspringen*, bijvoorbeeld door te trakteren, op vakantie alles betalen of kleding betalen van de student.
- *Af en toe bijspringen*, incidenteel bijspringen, bijvoorbeeld wanneer de student aan het einde van de maand tekort komt of het eigen risico van de zorgverzekering moet betalen.
- Een andere, overige bijdrage

De hoogte van de bijdrage neemt toe naarmate het inkomen van de ouders toeneemt. Waar de structurele bijdrage van ouders in de laagste inkomenscategorie 3.459 euro bedraagt, is de gemiddelde structurele bijdrage van ouders in de hoogste inkomenscategorie 7.110 euro.

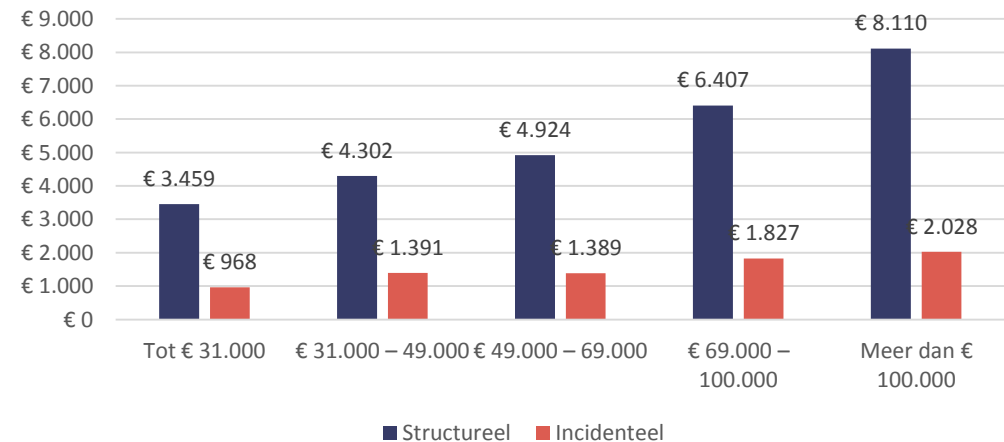
Figuur 5

Vorm van bijdrage per inkomensgroep (basis: ouders die een bijdrage leveren)

Figuur 6

Kunt u aangeven hoeveel dat (ongeveer) is? (gemiddeld aantal euro per jaar) (basis: ouders die een bijdrage leveren)

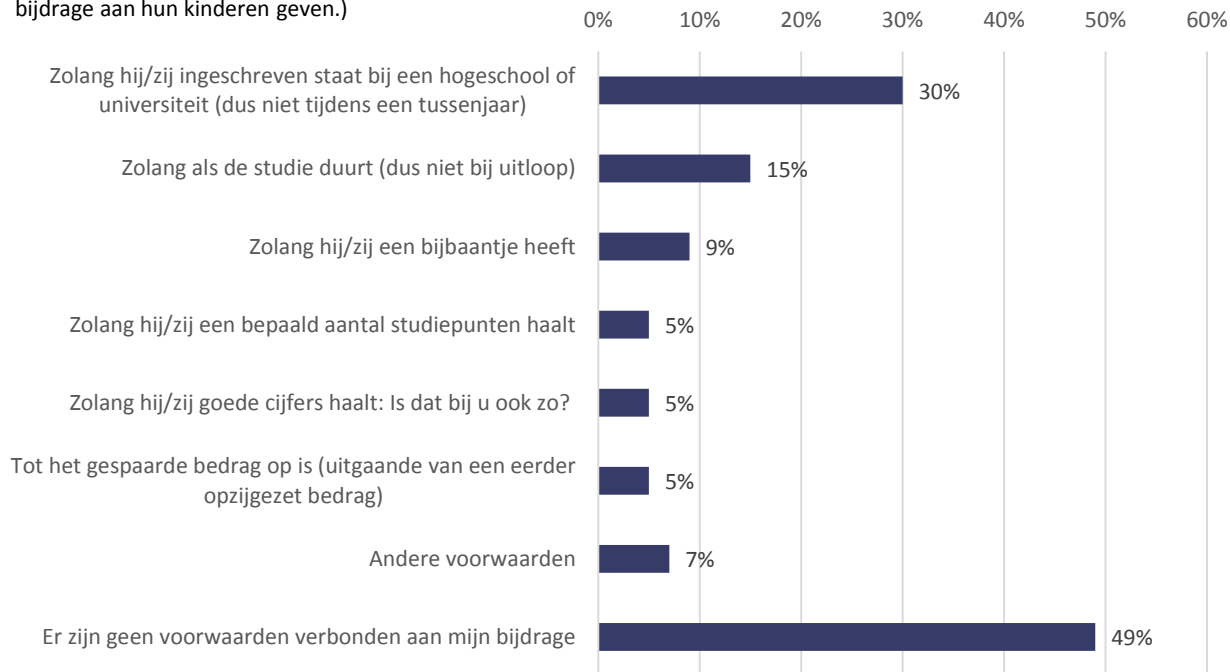

Voorwaarden (1)

De helft van de ouders stelt geen voorwaarden aan de bijdrage die ze aan hun kind geven. Eén derde van de ouders heeft voor het geven van een bijdrage wel de voorwaarde dat hun kind ingeschreven staat bij hogeschool of universiteit. Het aantal studiepunten of de hoogte van de cijfers die het kind behaalt, zijn voor ouders minder relevant.

Figuur 7

Soms zijn er voorwaarden verbonden aan de bijdrage van ouders of verzorgers aan hun kinderen. Is dat bij u ook zo? En zo ja, welke voorwaarden gelden? (Basis: ouders die een bijdrage aan hun kinderen geven.)

Er zijn geen significante verschillen naar inkomen aan de voorwaarden die ouders aan hun bijdrage stellen. Ouders van thuiswonende studenten stellen, ten opzichte van ouders met uitwonende studenten, vaker als voorwaarde dat de student een bijbaantje heeft (15% ten opzichte van 6% uitwonend). Een andere voorwaarde die ouders van thuiswonende studenten vaker stellen is dat ze alleen een bijdrage krijgen als ze studeren (20% ten opzichte van 13%).

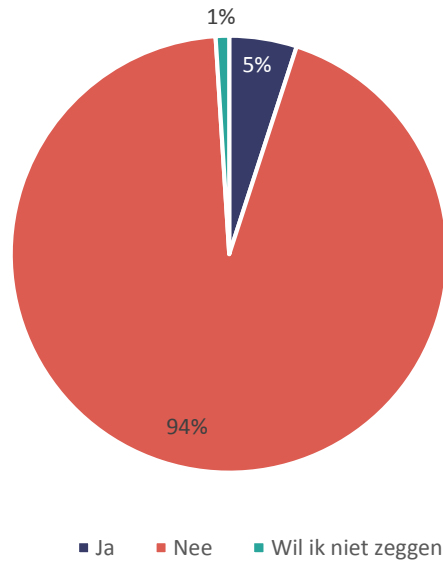

Voorwaarden (2)

Ouders kunnen voorwaarden stellen aan de student om thuis te kunnen wonen, dit kan door het vragen van een financiële bijdrage aan de thuiswonende student. Onderstaand figuur laat zien dat maar een klein deel van de ouders (5%) de student om een financiële bijdrage vraagt om thuis te kunnen wonen. De gemiddelde bijdrage is 151 euro.

Figuur 8

Moet uw kind betalen of geld inleggen om thuis te kunnen wonen? (ouders met een thuiswonend studerend kind)

Ouders met een inkomen tot 31.000 euro per maand zeggen vaker (13%) dat de student moet betalen om thuis te kunnen wonen, dan ouders met een hoger inkomen. Van ouders met een inkomen uit de hoogste inkomenscategorie (100.000 euro per maand) zegt slechts twee procent dat de student financieel moet bijdragen om thuis te kunnen wonen.

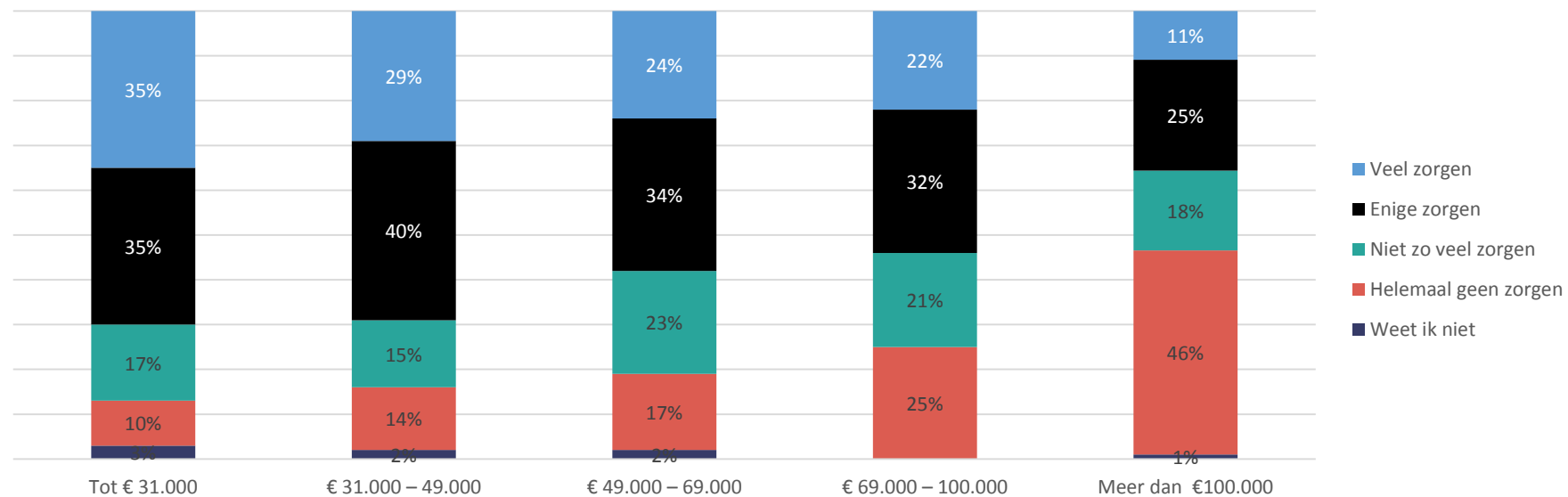
Zorgen sociale leenstelsel

Ouders met een hoger inkomen maken zich minder zorgen om de gevolgen van het sociale leenstelsel. Van de ouders die meer dan 100.000 euro per maand verdienen, maakt bijna vier op de tien (36%) zich zorgen. Van ouders 31.000 euro of minder verdienen, maakt bijna driekwart (70%) zich zorgen over de gevolgen van het sociale leenstelsel.

Ouders van uitwonende kinderen maken zich vaker zorgen om de mogelijke gevolgen (64%) dan ouders van thuiswonende kinderen (46%). Naar het soort onderwijs dat het kind volgt zijn geen verschillen.

Figuur 9

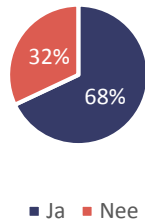
In hoeverre maakt u zich zorgen om de mogelijke gevolgen van het sociale leenstelsel voor uw kind?

Gevolgen sociale leenstelsel

Figuur 10

Houdt u rekening met de gevolgen van het sociale leenstelsel?

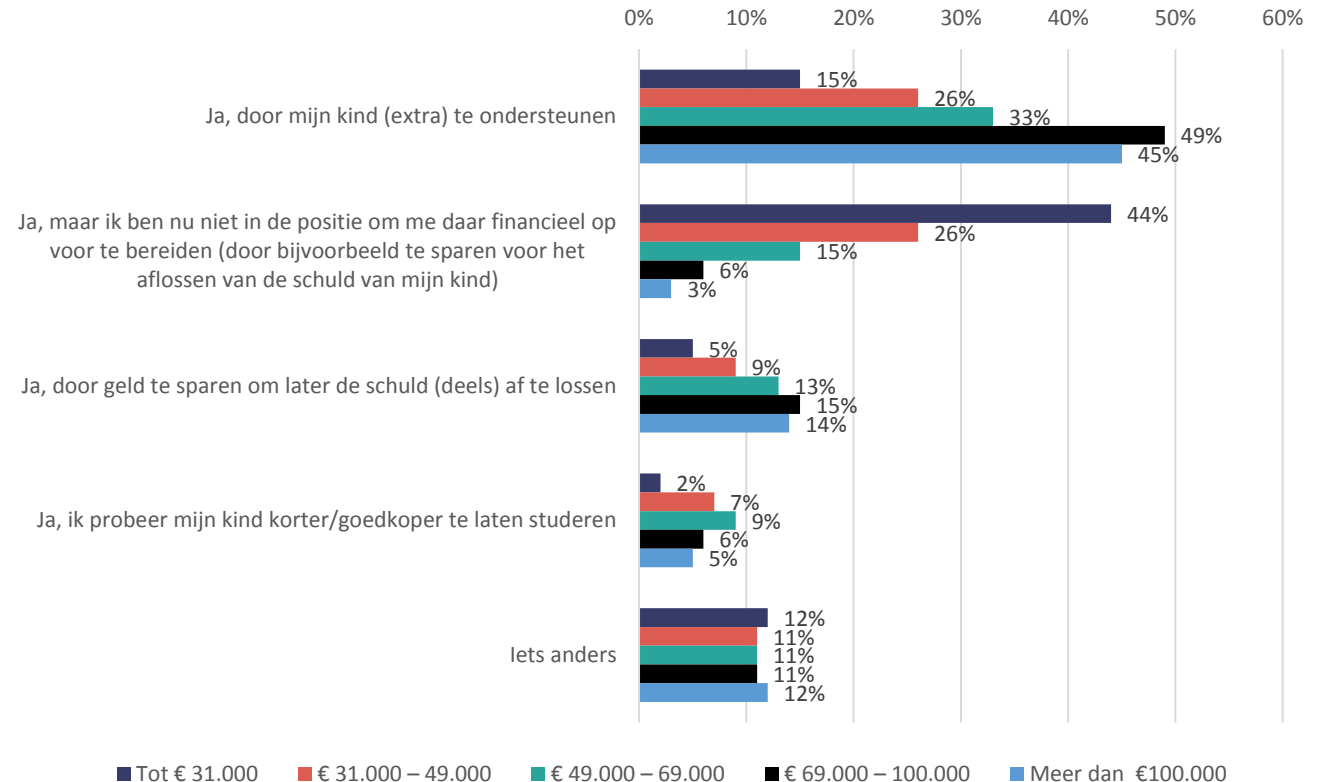
Ongeveer twee derde van de ouders houdt rekening met de gevolgen van het sociale leenstelsel. Dit doen ouders op verschillende manieren. De meest gebruikelijke manier voor ouders is om hun kind (extra) te ondersteunen.

Voorals ouders met een hoger inkomen ondersteunen hun kind extra: ongeveer de helft van de ouders met een inkomen van 69.000 euro per maand of hoger ondersteunt hun kind extra. Van ouders met een inkomen tot 31.000 euro per maand geeft bijna één zesde van de ouders aan dat ze dit doen. Ouders in deze inkomensgroep geven meer dan andere ouders aan momenteel niet in de positie te zijn om zich financieel voor te bereiden op de mogelijke gevolgen voor hun kind.

Een heel klein deel van de ouders geeft aan dat ze proberen hun kind korter dan wel goedkoper te laten studeren. Vooral onder de ouders met een inkomen tot 31.000 euro per maand is deze optie het minst gebruikelijk.

Figuur 11

Houdt u rekening met de gevolgen van het sociale leenstelsel? Zo ja, op wat voor manier?

Ouders geven aan dat er ook andere manieren zijn om rekening te houden met de mogelijke gevolgen van het sociale leenstelsel. Een aantal ouders maakt hun kind bewust op het gebied van financiële uitgaven en de gevolgen van lenen. Een ander deel van de ouders geeft aan dat ze hun kind niks laten lenen, om zo een toekomstige schuld te voorkomen.

